

УТВЪРДИЛ:

ИНЖ. РУМЯНА МИХАЙЛОВА

Изпълнителен директор

П Л А Н

ЗА ДЕЙНОСТТА НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ „ГЛАВНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ТРУДА“ ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

СОФИЯ
18 декември 2020 година

Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ (ИА ГИТ) е специализиран контролен орган, създаден и функциониращ в съответствие с Конвенция 81 на Международната организация по труда относно инспекцията по труда. Агенцията е структура към Министъра на труда и социалната политика, която осъществява цялостния контрол по спазване на трудовото законодателство във всички отрасли и дейности в Република България. Този контрол се осъществява самостоятелно или във взаимодействие с други държавни администрации и със съдействието на организациите на работниците и служителите и на работодателите.

Визията за ефективна и ефикасно функционираща Инспекция по труда, която да допринесе за осигуряване на подходящи условия на труд, е отразена в стратегическата цел на Агенцията „Подобряване качеството на дейността на ИА ГИТ“. Дейността и целите на ИА ГИТ са съобразени и доразвиват политиката на Министерството на труда и социалната политика в областта на трудовите отношения, реализирана чрез изпълнение на стратегическите цели: „Защита на трудовите, осигурителните и социални права на работниците и служителите“ и „Подобряване условията на труд в предприятията“ от Стратегическия план на Министерството на труда и социалната политика за периода 2017 г. – 2021 г.

Дейността на ИА ГИТ традиционно се основава на превенция и публичност при инспектирането на труда, сътрудничество с институции, със социални партньори и с неправителствени организации. Агенцията подпомага дейността на тристранните съвети по условия на труд на национално, браншово и регионално ниво и дейността на комитетите/групите по условия на труд в предприятията.

Стратегическата цел „Подобряване качеството на дейността на ИА ГИТ“ през 2021 г. ще продължи да се реализира чрез изпълнение на заложените на национално ниво оперативни цели:

Оперативна цел №1: Осъществяване на ефективен контрол относно спазване на законодателството в областта на труда, държавната служба, трудовата мобилност и трудовата миграция.

Оперативна цел №2: Превенция за спазване на трудовото законодателство.

Оперативна цел №3: Повишаване на административния капацитет на Агенцията и професионалния капацитет на инспекторите по труда.

Оперативна цел №4: Повишаване и укрепване на институционалния имидж на Инспекцията по труда.

Оперативна цел №5: Осъществяване на активна международна дейност.

Оперативните цели се осъществяват чрез заложените в плана мерки и кампании.

Оперативна цел №1: Осъществяване на ефективен контрол относно спазване на законодателството в областта на труда, държавната служба, трудовата мобилност и трудовата миграция.

Оперативната цел се реализира чрез инспектиране на предприятия от всички икономически дейности за гарантиране спазването на законодателството в областта на труда, държавната служба, трудовата мобилност и трудовата миграция и насърчаването на заетостта. Мерките за изпълнение на целта определят основните насоки на контролната дейност на всички специализирани звена от системата на ИА ГИТ. Акцентът в предвидените мерки е поставен върху подобряване качествения аспекти на инспектирането на труда, системното и последователното търсене на административнонаказателна отговорност от нарушителите на трудовото законодателство и постигането на разумен баланс в контрола на предприятия с висок производствен риск, висок трудов травматизъм, осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд, законността на трудовите правоотношения и законосъобразното полагане на труд в Р България от граждани на Европейския съюз и граждани на трети страни. През 2021 г. оперативната цел ще бъде допълнена с реализиране на мярка, насочена към изпълнение на ангажимента на Агенцията във

връзка с контрола по изпълнението на протиепидемичните мерки за борба с пандемията от коронавирус, въведени с актове на изпълнителната власт в Р България.

Насоките и обхватът на мерките и програмите в Плана за дейността на Изпълнителна агенция "Главна инспекция по труда" през 2021 г. са определени на база анализа на контролната дейност на Агенцията за единадесетте месеца на 2020 г., съгласувано с национално представителните организации на работниците и служителите и работодателите.

В изпълнение на Плана за дейността на ИА ГИТ за 2020 г. през единадесетте месеца на годината са извършени 34 186 бр. проверки в 27 871 бр. предприятия от всички икономически дейности, 97% от които са малки и средни.

За отстраняване на констатираните по време на проверките общо 140 960 бр. нарушения са предприети 135 262 бр. принудителни административни мерки (ПАМ), в т.ч. 203 бр. актове за спиране от експлоатация на машини, съоръжения и работни места, които застрашават живота и здравето на работещите и въведени 18 специални режима за безопасна работа. Съставени са 7012 бр. актове за установяване на административни нарушения на работодатели, длъжностни лица и работници и служители.

Подобряването на условията на труд на работещите в проверените предприятия пряко зависи от отстраняването на констатираните от контролните органи на Инспекцията по труда нарушения. Залагането на последващ контрол на не по-малко от 50% от влезлите в сила през съответната година ПАМ е съобразено и с целта на Агенцията да балансира обхващането на голям брой обекти на контрол и гарантиране ефективността на контролната дейност с наличния ресурс. Анализът на данните от последващия контрол, осъществен през единадесетте месеца на годината, показва, че като цяло работодателите в проверените предприятия изпълняват дадените им от инспекторите по труда предписания за отстраняване на допуснатите нарушения. Относителният дял на неизпълнените предписания е 1,9%. Този резултат сочи, че за да се гарантира по-голяма ефективност на контролните действия, интензитетът на извършване на последващия контрол следва да бъде запазен и през следващата година, като се запази целта този контрол да обхване минимум 50% от приложените принудителни административни мерки, чийто срок изтича през 2021 г.

Осигуряването на по-голяма ефективност от инспекционните действия традиционно се постига и чрез извършването на съвместни и/или координирани проверки с други контролни органи. През единадесетте месеца на 2020 г. са извършени 1643 бр. съвместни проверки с участието на други държавни контролни органи, като част от тях са извършени с повече от един контролен орган. С представители на Министерството на вътрешните работи са извършени 829 бр. съвместни проверки, с Националния осигурителен институт - 547 бр., с Националната агенция за приходите - 523 бр., с Регионалните здравни инспекции - 497 бр., с Българската агенция за безопасност на храните - 219 бр., с Агенцията по заетостта - 27 бр., и др. Търсенето и осигуряването на съдействие от други администрации, разполагащи с информация и правомощия, релевантни към контролната дейност на ИА ГИТ, ще продължи и през следващата година.

През последните години основен приоритет в контролната дейност на ИА ГИТ е сектор „Строителство“. Секторът традиционно подлежи на целогодишен засилен контрол поради установения през годините висок риск на строителните обекти както по отношение безопасността на труда, така и по използване на недеklarиран труд. За целта ежегодно се планира специална мярка в плана за дейността на Агенцията. Контролът в строителството се засилва допълнително през летния сезон, когато се активизират строително-монтажните дейности.

През единадесетте месеца на 2020 г. са извършени 4541 бр. проверки в 3698 бр. предприятия, ангажирани с изпълнението на различни по вид и обхват строителни и монтажни работи. По време на тези проверки са констатирани 22 574 бр. нарушения, като 14 761 бр. от тях са в областта на здравословните и безопасни условия на труд,

7701 бр. в областта на трудовите правоотношения и 110 бр. нарушения във връзка с насърчаване на заетостта и трудовата мобилност.

За отстраняване на констатираните нарушения и вредните последици от тях са приложени 21 186 бр. принудителни административни мерки, от които 130 бр. актове за спиране извършването на строително-монтажни работи на обекти или на различни участъци от тях, както и на необезопасени машини или съоръжения, създаващи висок риск за здравето и безопасността на работещите. Съставени са 1567 бр. актове за установяване на административни нарушения, в т.ч. 532 бр. във връзка с осигуряването на здравословните и безопасни условия на труд, 943 бр. за нарушения, свързани с трудовите правоотношения, 92 бр. във връзка с трудовата мобилност и насърчаването на заетостта и 33 бр. за създаване пречки на контролния орган. За неизпълнение в дадените срокове на приложените принудителни административни мерки инспекторите по труда са съставили 91 бр. актове за установяване на административни нарушения на работодатели.

Основните и често повтарящи се нарушения са както по отношение оформянето и поддържането на изискваната от закона документация, така и по отношение на техническата безопасност и създадената организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд. Проблемите в бранша са обусловени и от недостига на квалифицирани, обучени и опитни строителни работници. Проблемите с осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд на строителните обекти се генерират и от сложната взаимнообвързаност между участниците в строителния процес, възлагане на различни елементи от него на вериги от няколко подизпълнители и доставчици на услуги и елементи. По отношение контрола по труда тези сложни взаимнообвързаности между строителите затрудняват тяхното идентифициране по време на проверките, както и водят до „размиване“ на задълженията на различните работодатели за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на наетите от тях лица. Налице са случаи, при които, извършвайки проверка, инспекторите установяват на обекта строителни работници, които се затрудняват да посочат кой всъщност се явява техен работодател. Това обстоятелство от своя страна създава значителни проблеми на контролните органи за идентифициране на работодателя, отговорен за допуснатите нарушения на трудовото законодателство и съответно ангажиране на административнонаказателна отговорност на реалния нарушител.

Реализирането на мащабните строителни проекти в областта на инфраструктурата на страната през последните няколко години ангажира голяма част от инспекционния ресурс за осъществяване на контрол по спазването на трудовото законодателство при тяхното изграждане. Приоритет в контролната дейност на Инспекцията по труда и през 2021 г. ще бъде извършването на проверки на строителни обекти, в т.ч. на строящи и ремонтиращи се автомагистрала и строящото се Софийско метро, строежът на високоскоростна жп линия, свързваща България с Турция, както и национални и регионални инфраструктурни обекти и големи строежи, с акцент върху извършването изкопни /земни/ работи, дейности по разрушаване, работа на височина и др. строителни дейности, създаващи риск за живота и здравето на работещите.

Друго направление в инспекционната дейност на Агенцията е осъществяваният контрол в предприятия с рискови производства и дейности. В списъка на рисковите производства и обекти, подлежащи на периодичен контрол, са включени 35 групи производства и обекти от миннодобивната промишленост, нефто- и газодобива, химичната промишленост, металургията, силикатната промишленост и др. Значителна част от тези обекти на контрол попадат в предметния обхват на Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях. В периода м. януари – м. ноември 2020 г. са извършени 1159 бр. проверки, при които са констатирани 3458 бр. нарушения. От тях 2677 бр. са по осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд. За девет машини и съоръжения, застрашаващи живота и здравето на работниците, инспекторите по труда са приложили мярката „спиране от експлоатация“ и в пет случая са дадени предписания за въвеждане

на „специален режим за безопасна работа“. За констатираните нарушения на трудовото законодателство на работодатели и длъжностни лица са съставени 53 бр. актове за установяване на административно нарушение. През годината е проверено и изпълнението на приложените принудителни административни мерки, като при последващия контрол е установено неизпълнение на 19 бр. дадени предписания. С оглед характера на рисковите производства и дейности и през 2021 г. ще продължи техният мониторинг чрез актуализиране на списък на предприятията и извършване на 100% последващ контрол на приложените принудителни мерки със срок за изпълнение, изтичащ през годината.

След обявяване на пандемията от коронавирус COVID-19 и въведеното на 13.03.2020 г. извънредно положение в страната, впоследствие преминало в извънредна епидемична обстановка, органите на Инспекцията по труда, при упражняване на контролната дейност, проверяваха и предприетите действия от работодателите за ограничаване и намаляване на риска от разпространение на инфекцията на работните места. За периода от 13.03. до 30.11.2020 г. са извършени 15 716 бр. проверки, конкретно насочени към установяване на действията на работодателя за изпълнение на противоепидемичните мерки и действия във връзка с извънредното положение/извънредната епидемична обстановка. При тези проверки се установява, че като цяло работодателите изпълняват ангажиментите си съгласно трудовото законодателство за опазване живота и здравето на работещите. Данните показват, че само в около 3% от проверените предприятия персоналът не е запознат с мерките, предприети за превенция на разпространението на заразата. В около 7% от случаите на територията на предприятието няма поставени напомнящи знаци или информационни материали по отношение на основните мерки за предотвратяване на заразата. Единични са случаите, в които работодателят не е актуализирал оценката на риска, по-често се установява непълнота на оценката.

Инспекцията по труда извърши и 261 бр. проверки, свързани с възложения контрол по постановленията на Министерския съвет на Р България за изплащане на компенсации на работодателите. Съобразно правомощията на ИА ГИТ установената информация при контрола е предоставена на съответните компетентни органи (Националния осигурителен институт / Агенцията по заетостта), които отговарят за предоставянето на средства на работодателите за преодоляване на негативните последици от пандемията от COVID-19.

Посоченият контрол във връзка с пандемията от COVID-19 ще остане приоритет в инспекционната дейност на Агенцията и през следващата година.

Анализът на оперативните данни на НОИ за трудовия травматизъм в страната за деветмесечието на 2020 г. показва, че намалява броят на трудовите злополуки в страната спрямо същия период на 2019 г. През деветте месеца на 2020 г. са регистрирани 1401 броя трудови злополуки пряко свързани с трудовата дейност (чл. 55, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване), а за същия период на 2019 г. те са 1698 броя. Трудовите злополуки, станали по време на работа, довели до смърт, през деветмесечието на 2020 г. са 55 броя, при 54 броя за деветмесечието на 2019 г. В разглеждания период има регистрирани две трудови злополуки, довели до инвалидност на пострадалия работник, докато за същия период на 2019 г. са регистрирани пет такива злополуки.

През деветте месеца на 2020 г. според данни на Националния осигурителен институт най-много злополуки, пряко свързани с работата на пострадалите лица, са допуснати в следните икономически дейности: „Строителство“; „Сухопътен транспорт“; „Търговия на дребно“; „Производство на метални изделия, без машини и оборудване“; „Държавно управление“; „Добив на метални руди“; „Производство на хранителни продукти“; „Хуманно здравеопазване“; „Търговия на едро“; „Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива“; „Производство на основни метали“ и т.н.

Контролните органи на Инспекцията по труда участват задължително в разследването на злополуки, довели до смърт на работници, такива, които могат да доведат до инвалидност и при причинени увреждания на повече от трима работещи. Резултатите от проверките по повод трудови злополуки през единадесетте месеца на 2020 г. показват, че преобладаващата част от причините за тях са: падане от височина – 21%; притискане, премазване, смачкване – 19%; поражение от ел. ток – 5%; удар от падащ предмет – 4% и т.н.

Опасното поведение и лошите практики от страна на работещите, изразяващи се в недооценяване на съществуващите рискове и пренебрегване на правилата за безопасна работа са сред основните предпоставки за трудовия травматизъм. Този модел на поведение се дължи до голяма степен на намален вътрешнофирмен контрол, ниска култура по безопасност на работещите, проява на излишна самоувереност, водеща до пренебрегване на мерките за безопасност, в т.ч. неизползване на осигурените лични предпазни средства. Той е и в резултат на неефективното провеждане от работодателите на обученията и инструктажите по безопасност и здраве при работа.

Анализът на трудовия травматизъм в страната за 2020 г. налага необходимостта през 2021 г. да се обърне особено внимание на предприятията, които през 2020 г. са допуснали трудови злополуки, с акцент извършване на проверка на организацията на работодателите за предотвратяване на трудови инциденти, тяхното разследване и предприемане на адекватни мерки след настъпването им за недопускане на бъдещи такива. Приоритетно следва да бъдат проверени предприятия, допуснали смъртни злополуки, инвалидни злополуки, злополуки с повече от трима пострадали, както и предприятия с относително висока честота на трудовия травматизъм.

Резултатите от контролната дейност на ИА ГИТ показват устойчивост на дела на констатираните нарушения по отношение обезопасеността на работното оборудване и технологичните процеси спрямо констатираните нарушения в областта на здравословните и безопасни условия на труд. Този дял за единадесетте месеца на 2020 г. е 21,5%, а в последните няколко години се движи в границите от 24,8% до 28,9%. Дори отнесен към общия брой констатирани нарушения, дялът на този тип нарушения е 11,1%, а в последните няколко години е в порядъка на 12,0% – 14,5%. Видно от обобщената статистическа информация на НОИ за трудовите злополуки, регистрирани през 2018 г. (последната година, за която са предоставени окончателни данни), по отношение разпределението според материалния фактор на причините за злополуките по чл. 55, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване данните показват, че близо половината (47%) са при работа с машини, инструменти и оборудване. В същото време 42% от злополуките се дължат на отклонение от нормалната работа на това оборудване, дължащо се на повреда, разрушаване, излизане от безопасен режим на работа или друго. Това налага необходимостта от приоритизиране на проверките, насочени към контрол по осигуряване на безопасност и здраве при работа, като се обърне особено внимание на спазване на законодателните изисквания за осигуряване на безопасност на работното оборудване и предприетите превантивни мерки за минимизиране на риска, произтичащ от експлоатацията му в предприятията.

Друго основно направление в дейността на ИА ГИТ през 2021 г. е свързано с контрол по възникване и осъществяване на правоотношенията по предоставяне на работна сила и противодействие на сивата икономика.

В последните години като трайни рискови от гледна точка на законосъобразното полагане на труд (възникването на трудовите правоотношения, работното време и заплащането на труда) се очертават строителството, селското стопанство, хотелиерството и ресторантьорството. Общото между тези дейности е техният временен или сезонен характер. Като рискови се очертават също търговията и услугите, особено когато не се предоставят на едно място, а на адрес на клиента.

Изваждането „на светло“ на наетите в сектор „Селско стопанство“ ще продължи да бъде приоритет и през 2021 г. Действията, насочени към гарантиране законосъобразното

наемане на работна сила в сектора, ще бъдат съчетани с контрол по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.

През т.г., чрез приетото законодателство, насочено към преодоляване на последиците от пандемията от COVID-19, бяха въведени два нови вида трудови договори за краткотрайна сезонна селскостопанска работа – за повече от един ден и за наемане на дълготрайно безработни лица до 120 дни, с действие до 31.10.2020 г. До края на м. ноември на 2045 земеделски стопани са предоставени образци на трите различни вида трудови договори за краткотрайна сезонна селскостопанска работа за общо 295 426 човекодни. От тях 223 944 бр. са предоставените образци на въведените през 2015 г. трудови договори за краткотрайна сезонна селско стопанска работа по чл. 114а от Кодекса на труда, предоставени за периода януари-ноември 2020 г. на 1822 земеделски стопани. За същия период през 2019 г. заявените образци на едnodневни договори са били 233 366 бр. от 2083 земеделски стопани. Видно от данните, въпреки че при традиционния вид договори за краткотрайна сезонна селскостопанска работа се отчита намаление, при общия брой човекодни, за които са предоставените образци на договори от трите вида, има сериозен ръст.

През последните години туризмът се очертава като сектор, създаващ риск от наемане на работници в неформалната икономика поради сезонния и временен характер на дейностите в него. Това е причината и през 2020 г. ИА ГИТ да проведе кампания в зимните и морските курорти в страната, въпреки намаления обем туристически услуги в следствие на предприетите мерки за ограничаване разпространението на COVID-19 в страната. В рамките на целевата кампания в морските курорти през активния летен сезон и по време на засиления контрол в зимните курортни комплекси през периода 01.01. – 30.11.2020 г. са извършени 1376 бр. инспекции, като са проверени условията на труда и наемане на работа на 25 554 лица. Като се отчете влиянието на намаления в сравнение с 2019 г. обем инспекции, резултатите от проверките в курортите през 2020 г. показват относително намаляване на нарушенията по отношение на заплащането на труда с 15%, както и на тези, свързани с разпределението на работното време, които намаляват с около 2%. По време на кампанията през 2020 г. разкритите нарушения по отношение на разпределението на работното време са 775 броя, а по отношение на заплащането – 647 броя. През единадесетте месеца на 2020 г. намалява и броят на случаите на лица, работещи без трудов договор, като установените случаи са 100 бр.

Най-често срещаните нарушения са свързани с нерегламентирано възлагане на допълнителна работа, неспазване на изискванията за седмична и междудневна почивка, липса на поименни графици и документи, отнасящи се до работното време на служителите. За установяване на нарушенията по работното време се извършват няколко посещения в заведенията, дори и в същия ден, което изисква по-голям инспекционен ресурс. Предвид доказаната ефективност на тези кампанийни проверки в сезонните туристически обекти, те ще продължат и през 2021 г.

През 2020 г. Инспекцията по труда продължи да осъществява контрол с цел превенция на недекларирания труд във всичките му проявления – работно време, заплащане на труда и възникване на трудовото правоотношение. През единадесетте месеца на 2020 г. от контролните органи на Агенцията са констатирани общо 67 930 броя нарушения в областта на трудовите правоотношения.

Най-висок относителен дял имат констатираните нарушения по заплащането на труда – 17 164 броя, което е приблизително 25% от общия брой констатирани нарушения по осъществяване на трудови правоотношения. От началото на годината до 30.11.2020 г. са установени забавени възнаграждения в размер на 10 554 870 лв. След намесата на ИА ГИТ са изплатени 5 248 748 лв., включително задължения от предишни периоди. В сравнение с 2019 г. се отчита намаляване на размера на неизплатените възнаграждения.

Принос за добрата ефективност по отношение изплащането на дължими възнаграждения има и упражняването на правомощието на Инспекцията по труда да

подава искове за откриване на производство по несъстоятелност срещу работодатели, забавили изплащането на възнагражденията на най-малко една трета от своите работници и служители повече от два месеца. До края на месец ноември 2020 г. ИА ГИТ е подала 34 иски молби. За същия период по 28 търговски дела по несъстоятелност има постановени решения, с които съдът е открил производство по несъстоятелност за 6 дружества, а за 22 дружества е постановил решения за обявяване в несъстоятелност. Тези решения дават възможност на работниците и служителите им да се обърнат към Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя, за да получат обезщетения за неизплатените им възнаграждения и обезщетения.

През единадесетте месеца на 2020 г. са установени 11 738 броя нарушения по възникване на трудовите правоотношения, от които 2423 броя нарушения на разпоредбите на Кодекса на труда за задължително сключване на трудовите договори в писмена форма. През същия период на 2019 г. тези нарушения са 2510 броя.

Тенденцията, установила се през последните години, е в големите предприятия от всички икономически дейности трудовите правоотношения да възникват и да се осъществяват в голяма степен в съответствие с разпоредбите на Кодекса на труда и нормативните актове по неговото прилагане. Нарушенията на нормите, регулиращи трудовите правоотношения, значително по-често се констатират в микро- и малки предприятия, особено в тези, в които се извършва проверка за първи път. Данните от контролната дейност показват, че при извършване на проверки в предприятия, които са били обхванати от контрола на Агенцията в предходни години, са констатирани по-малък брой нарушения.

От 01.01.2019 г. влезе в сила Законът за хората с увреждания, който вменява на Инспекцията по труда специализиран контрол за изпълнение на квотите за наемане на хора с увреждания. През м. април същата година беше приет и Правилникът за прилагане на Закона за хората с увреждания. В изпълнение на делегацията на чл. 28, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за хората с увреждания Изпълнителният директор на ИА ГИТ утвърди Вътрешни правила за извършване на специализирани проверки за прилагане на квотата за назначаване на хора с трайни увреждания. Този специализиран контрол в предприятия с персонал 50 и над 50 заети лица ще остане приоритет в дейността на ИА ГИТ и през 2021 г.

През 2021 г. законосъобразното възникване на различни видове трудова заетост, предоставяна на български граждани, на граждани на държави – членки на ЕС, страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство и от Конфедерация Швейцария или от трети страни, ще остане във фокуса на дейността на ИА ГИТ. Освен законосъобразността на заетостта, обект на контрол ще бъде изплащането на възнагражденията и спазването на нормативните изисквания за разпределението и продължителността на работното време, които са двата въпроса, най-тясно свързани със справянето с недекларирания труд в страната и чужбина.

През единадесетте месеца на 2020 г. в областта на насърчаване на заетостта, трудовата миграция и трудовата мобилност са извършени 967 броя проверки. От тях 170 бр. проверки са относно спазване на изискванията за осъществяване на посредническа дейност по наемане на работа, при които са констатирани 375 броя нарушения. През периода са извършени 594 броя проверки, свързани с командироване и изпращане на работници в рамките на предоставяне на услуги, при които са констатирани 2768 бр. нарушения.

С оглед на резултатите от контролната дейност, както и на актуалността на европейско ниво, темата относно гарантиране правата на работещите, изпратени и командировани в рамките на предоставяне на услуги, произтичаща от промени в европейското законодателство и процеса по създаването и работата на Европейския орган по труда, извършването на проверки в това направление ще остане приоритет в дейността на Агенцията през 2021 г.

През 2021 г. ИА ГИТ планира провеждане на инспекционна кампания в рамките на кампанията на Комитета на старшите инспектори (SLIC) 2020 - 2022, озаглавена: „Подобри изисквания за правоприлагане, целящи да предотвратят излагането на рискови фактори, причиняващи мускулно-скелетни увреждания (МСУ)“. Сред целите на кампанията е да допринесе за повишаване на осведомеността, да бъдат споделени знания и обменена информация, практики и опит за засилване на ефективното и целенасочено правоприлагане и по-добра хармонизация на подходите в областта на МСУ. Специален акцент в кампанията ще бъде поставен върху новите професионални рискове (напр. свързаните с дигитализацията и роботиката) и рисковете в специфични сектори (например фризьорство).

Предвид гореизложения анализ на инспекционната дейност на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“ за периода м. януари – м. ноември 2020 г., за постигане на Стратегическата цел през 2021 г. ще бъдат реализирани следните мерки и кампании по оперативните цели на Агенцията:

Оперативна цел № 1 Осъществяване на ефективен контрол относно спазване на законодателството в областта на труда, държавната служба, трудовата мобилност и трудовата миграция.

Мярка 1: Осъществяване на контрол по изпълнение на задълженията за осигуряване на здраве и безопасност при работа и законосъобразното възникване и осъществяване на трудовите правоотношения при извършване на строителни и монтажни работи.

Мярка 2: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания при наемане на работници за извършване на краткотрайна сезонна селскостопанска работа.

Мярка 3: Осъществяване на контрол в предприятия с рискови производства и дейности.

Мярка 4: Осъществяване на контрол по спазване на изискванията на безопасност и здраве при работа в предприятия, оказали влияние върху нивата на трудовия травматизъм за 2020 г.

Мярка 5: Осъществяване на контрол по спазване на протиепидемичните мерки срещу разпространението на COVID-19 (коронавирус) и мерките на правителството за изплащане на компенсации на работодатели с цел запазване на заетостта на работниците и служителите.

Мярка 6: Контрол на дейността на предприятия, които командирова наетите работници и служители в рамките на предоставяне на услуги в държави - членки на ЕС, в т.ч. и чрез предприятия, осигуряващи временна работа.

Мярка 7: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания във връзка с регистрационните режими и дейността на посреднически фирми и предприятия, осигуряващи временна работа, както и на предприятия ползватели на територията на Р България.

Мярка 8: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за полагане на труд от чужденци – граждани на трети държави, на територията на Р България.

Мярка 9: Осъществяване на контрол по спазване на изискванията при предоставяне на работна сила, с акцент върху законосъобразното възникване на трудовите правоотношения, изплащането на възнагражденията и разпределението на работното време, както и на лицензионните и разрешителните режими, свързани с наемане на работа.

Мярка 10: Осъществяване на контрол по спазване на законодателните изисквания за организация на дейността по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, безопасността на работното оборудване и технологичните процеси и хигиена на труда.

Национални кампании към Оперативна цел № 1

Кампания 1: Спазване на законовите изисквания по възникване и осъществяване на трудовите правоотношения и по осигуряване на минималните изисквания за здраве и безопасност при работа в хотели и ресторанти в летните и зимните курорти в страната, в т. ч. и при достъп на чужденци до пазара на труда.

Период на провеждане: м. януари - м. март 2021 г.

м. юни - м. август 2021 г.

м. декември 2021 г.

Кампания 2: Здравословни работни места: облекчете натоварването (Европейската кампания 2020 - 2022).

Период на провеждане: м. септември - м. октомври 2021 г.

Кампания 3: Проверки на работодатели, за които е установено наемането на лица без трудови договори повече от един път през предходната година (продължение на Европейска кампания за деклариран труд 2020).

Период на провеждане: м. април 2021 г.

Оперативна цел № 2 Превенция за спазване на трудовото законодателство.

Мярка 1: Разработване, организиране и провеждане на информационни кампании, съпътстващи изпълнението на мерките и кампаниите от Оперативна цел № 1.

Оперативна цел № 3 Повишаване на административния капацитет на Агенцията и професионалния капацитет на инспекторите по труда.

Мярка 1: Подбор на служители, оценяване на персонала, обучение и професионално развитие, кариерно израстване и заплащане на труда, съгласно действащото законодателство.

Мярка 2: Провеждане на обучение на новоназначени инспектори и юрисконсулти.

Мярка 3: Методическо подпомагане работата на дирекциите в ИА ГИТ в областта на развитието на човешките ресурси.

Мярка 4: Обучение на директори, инспектори по труда и юрисконсулти във връзка с настъпили изменения на нормативни актове регламентиращи трудовото законодателство.

Мярка 5: Осъществяване на вътрешен контрол върху инспекционната дейност на ИА ГИТ.

Оперативна цел № 4 Повишаване и укрепване на институционалния имидж на Инспекцията по труда.

Мярка 1: Повишаване на институционалния имидж чрез подготовка и разпространение на съобщения и материали за средствата за масово осведомяване.

Мярка 2: Медийно отразяване на дейността на ИА ГИТ; събития, представляващи обществен интерес; национални и международни инициативи в областта на инспектирането на труда.

Мярка 3: Предоставяне на електронни и административни услуги на заинтересовани лица.

Мярка 4: Поддържане на актуална интернет страница.

Оперативна цел № 5 Осъществяване на активна международна дейност.

Мярка 1: Участие на представители на ИА ГИТ в дейността на Комитета на старшите инспектори по труда (SLIC) и работните групи, сформирани към него.

Мярка 2: Участие на представители на ИА ГИТ в сътрудничеството и обмена на информация между държавите членки в рамките на дейността на Европейския орган по труда (EOT).

Мярка 3: Участие на представители на ИА ГИТ в международни програми и проекти. Предоставяне на отчети, доклади, информационни справки, становища и други материали на SLIC, MOT и други европейски и международни институции.

Мярка 4: Осъществяване чрез Информационната система на вътрешния пазар (IMI) обмен на информация с други държави членки на ЕС относно условията за наемане на работа и командироване/изпращане в рамките на предоставяне на услуги в държави-членки и на административно сътрудничество, съгласно Глава 20 от Кодекса на труда с други държави членки.